

L. 1895., ko je car Nikolaj II. obiskal Paris, bil je Rambaud francoski minister prosvete. On je zapovedal prinesiti ta Evangelij iz Reimsa v Paris ter je pokazal visokemu gostu, čegar praded je oskrbel prvo izdajo. Zanimanje za Evangelij se je s tem zbudilo znova, in reimska akademija je sklenila: prirediti novo izdajo, a to s pomočjo heliogravure. Obrnila se je k profesorju Ludoviku Léger, ki je obljubil, da napiše predgovor. Ta predgovor, obsežen 50 strani, je dokaj popolnejši od Kopitar-

jevega. On obsega vse, kar je doslej znanega o tem rokopisu, popolno bibliografijo in kazalo besedila. Heliograviranje se je izvršilo v pariški narodni knjižnici pod nadzorstvom veččaka Dujardina. Pomagal mu je že omenjeni Bégonteur. Priredilo se je 115 izvodov, od katerih je komaj še kakih 30 na prodaj. Stroški za to izdajo znašajo 6000 gld., radi česar se ni čuditi, da stane navadni izvod 100 frankov, izvod z barvami pa 300 frankov.

(i + a.)

Umetnost.

Prva slovenska umetniška razstava v Ljubljani. Slovesno se je otvorila dné 15. septembra v Mestnem Domu v Ljubljani prva slovenska umetniška razstava. Ta dogodek bode vsekako ostal vedno pomenljiv v razvoju obrazujočih umetnostij na slovenskih tleh. Poleg velikih svetovnih razstav, kjer se na enem kraju kaže tolika obilica razstavljenih umetnin, da jih je posamezniku skoro nemogoče proučiti, so vedno na razvoj raznih strok dobro uplivale krajevne razstave, katerih se udeležuje določen krog razstavljalcev in ki služijo v izobrazbo gotovemu delu občinstva. Saj je korist takih razstav očitna v marsikaterem oziru. Res je, da se na takih razstavah navadno umetnost ne kaže v svojem najlepšem cvetu, ker razstavlja živi umetniki, ki se boré, in napredujejo, ki poskušajo nova pota in iščejo novih uspehov. Pač pa se kaže struja, v kateri napredujejo, „moda“ nastopa v konkretni podobi, in duh, ki ravnokar vlada v umetniških krogih, se spoznava. Umetniki se primerjajo in ocenjujejo, in tako dobita kritika in umetnost nove hrane. Občinstvu se pa razširi obzorje, ko gleda oblike in prizore, ki so jih domači umetniki prinesli seboj kot plod svojega učenja po tujih izobraževališčih. Zupanje v lastno moč raste, in ta samozavest je mati novega čilega delovanja. Pri tem pa ne pozabimo praktične, gmotne koristi, ki jih donajajo take razstave! Mi moramo poznati svoje domače umetnike, da ne podpiramo po nepotrebnem tujih ljudij. Med umetnikom in med občinstvom mora vladati vzajemnost. Za to, kar umetnik poda javnosti duševnega dela, mora dobiti od občinstva nazaj poleg slave kot zaslužen plačilo gmotna sredstva za obstanek in nadaljni razvoj. Ker upamo, da bo ta prva slovenska umetniška razstava v Ljubljani pripomogla k medsebojnemu spoznavanju in koristila občinstvu in umetnikom, jo pozdravljamo in ji želimo mnogo uspeha. Edenintrideset umetnikov je razstavilo 170 umotvorov najrazličnejših vrst. Zastopana so kiparska in rezbarska dela, oljnate, akvarelne, pastelne slike, perorisi, fotografije in načrti.

Portreti, altarne slike, tihožitja, študije, pokrajinske in narodopisne slike, alegorije itd., so razstavljene v lepih vrstah v ukusno prirejani dvorani Mestnega Doma. Seveda je vrednost teh proizvodov različna, kakor se tudi v tehniki in v smeri raznih umetnikov kaže dokaj razlike. Marsikatero teh slik je naš list že objavil v posnetku, upamo, da jih prinesemo v kratkem še več. V prihodnji številki izpregovorimo še o podrobnostih te razstave.

Stolna cerkva u Djakovu. U slavu petdeset-godišnjeg biskupovanja svoga pokrovitelja Josipa Jurja Strossmayera izdala ju g o s l o v a n s k a a k a d e m i j a z n a n o s t i i u m j e t n o s t i u Z a g r e b u. (La Cathédrale de Djakovo. En l'honneur du cinquanteenaire de l'évêché de son fondateur Josip Juraj Strossmayer publié par l'académie sud-slave des sciences et des beaux-arts a Zagreb). V veliki folio-obliki 79 str. — Ta krasna in dragocena knjiga je v enako čast jugoslovanski akademiji, kakor njenemu slavnemu ustanovitelju. Biskup Strossmayer je sezidal v Djakovem krasno stolno cerkev, katere sliko je prinesel naš list l. 1898. na 145 str. Ta cerkev je res sijajno delo krščanske umetnosti v zidavi in v notranjem okrasju. Strossmayer se je odločil za romanski slog, ker leži njegova škofija med zapadom in vshodom. Med zapadnim gotičnim in med vshodnimi slogi pa stoji romanski slog v sredi. Njegove mirne, okrogle oblike so kakor nekaj prehod iz drznih in ostrih gotičnih oblik do mehkih orientalskih slogov. Načrt je izdelal Karol Roesner, c. kr. profesor na akademiji umetnostij na Dunaju, ter tudi vodil zgradbo do smrti. Njegovo delo je nadaljeval slavni gotik Friderik baron Schmidt. V središču cele stavbe je krasni veliki oltar. Slike se odlikujejo po izvirni kompoziciji. Zlasti znamenite so one slike, na katerih se klanja hrvaško ljudstvo sveti veri. Popis stolnice je hrvaški in francoski. Po njem se bo širni svet seznanil z biserom krščanskega stavbarstva, katerega je ustvarila ljubezen do svete vere v majhnem, neznanem Djakovem.

Dr. E. L.